

Göteborg Energi AB

– granskning av verksamhetsåret 2021

2022-01-26

Januari 2022

Titel: Göteborg Energi AB – granskning av verksamhetsåret 2021

Diarienummer: 169/21

Lekmannarevisorer: Christina Rogestam och Tom Heyman

Yrkesrevisorer: Carina Carresjö och Cecilia Ribeiro Goncalves

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Sammanställning av rekommendationer.....	6
2	Granskning av verksamheten	8
2.1	Grundläggande granskning.....	8
2.1.1	lakttagelser	8
2.1.2	Tillräcklig kapacitet i elnätet.....	9
2.1.3	Bedömning.....	10
2.2	Förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenäten	11
2.2.1	Utgångspunkter i granskningen	11
2.2.2	lakttagelser avseende förnyelse och underhåll av elnätet	11
2.2.3	Bedömning av underhåll och förnyelse av elnätet	14
2.2.4	lakttagelser för underhåll av fjärrvärmenätet	15
2.2.5	lakttagelser för förnyelsearbete av fjärrvärmenätet	15
2.2.6	Bedömning avseende förnyelse och underhåll av fjärrvärmenätet	16
2.3	Göteborgs Stads krisberedskap – Fördjupad granskning	17
2.3.1	Utgångspunkter i granskningen	17
2.3.2	Bedömning.....	17
2.4	Informationssäkerhet i samhällsviktiga system - Fördjupad granskning	18
2.4.1	Utgångspunkter i granskningen	18
2.4.2	lakttagelser	18
2.4.3	Bedömning.....	20
2.5	Uppföljning av styrning av investeringsprojekt.....	21
2.5.1	lakttagelser	21
2.5.2	Bedömning.....	22
2.6	Uppföljning av upphandling och kostnadsstyrning av byggentreprenader	22
2.6.1	lakttagelser	23
2.6.2	Bedömning.....	23
2.7	Uppföljning av personsäkerhet.....	23
2.7.1	lakttagelser	24
2.7.2	Bedömning.....	24

2.8	Uppföljning av inköp och upphandling	24
2.8.1	lakttagelser	24
2.8.2	Bedömning.....	25
2.9	Uppföljning av uppförandekod och etiska riktlinjer.....	25
2.9.1	lakttagelser	25
2.9.2	Bedömning.....	26
2.10	Uppföljning av offentlighet och sekretess.....	26
2.10.1	lakttagelser	26
2.10.2	Bedömning.....	27
3	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering.....	28
4	Språkbruk och revisionstermer	29

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att delar av bolagets verksamhet behöver förbättras. Därför lämnar vi rekommendationer till styrelsen. I övrigt bedömer vi att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Nedan redogör vi kort för respektive område som omfattas av årets granskning. Därefter följer en tabell med de rekommendationer vi lämnar.

- **Grundläggande granskning:** Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Granskningen visar på förbättringsområden. Vi lämnar därför en rekommendation till koncernstyrelsen. Se tabellen sist i sammanfattningen.
- **Granskning av förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenäten**
Syftet med granskningen har varit att pröva ändamålsenligheten i arbetet med förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenätet inom koncernen. Granskningen visar att förnyelse- och underhållsarbetet av el- och fjärrvärmenäten i stort fungerar väl inom koncernen. Granskningen visar också att det finns förbättringsområden. Vi lämnar därför en rekommendation till koncernstyrelsen.
- **Granskning av Göteborgs Stads krisberedskap**
Syftet med granskning har varit att bedöma om styrelsen har en ändamålsenlig krisberedskap samt förutsättningar för ändamålsenlig krishantering. Granskningen visar att det finns förbättringsområden. Vi lämnar därför en rekommendation till koncernstyrelsen.
- **Granskning av informationssäkerhet i samhällsviktiga system**
Syftet med granskningen har varit att bedöma om de granskade nämnderna och styrelserna har säkerställt att informationssäkerhetsarbetet avseende samhällsviktiga system är ändamålsenligt. Granskningen visar att informationssäkerhetsarbetet behöver utvecklas. Vi lämnar därför tre rekommendationer till koncernstyrelsen.
- **Uppföljning av styrning av investeringsprojekt**
Lekmannarevisorerna granskade år 2020 styrningen av investeringsprojekt och lämnade en rekommendation. Vår uppföljande granskning visar att rekommendationen kvarstår.

- **Uppföljning av upphandling och kostnadsstyrning av byggtreprenader**
Lekmannarevisorerna granskade år 2020 upphandling och kostnadsstyrning av byggtreprenader. Vår uppföljande granskning visar att två rekommendationer kvarstår.
- **Uppföljning av personsäkerhet**
Lekmannarevisorerna granskade år 2019 bolagets personsäkerhetsarbete. Vår uppföljande granskning visar att rekommendationen är omhändertagen.
- **Uppföljning av inköp och upphandling**
Lekmannarevisorerna granskade år 2019 inköp och upphandling. Vår uppföljande granskning visar att rekommendationen är omhändertagen.
- **Uppföljning av uppförandekod och etiska riktlinjer**
Lekmannarevisorerna granskade år 2018 bolagets uppförandekod och etiska riktlinjer. Vår uppföljande granskning visar att rekommendationen är omhändertagen.
- **Uppföljning av offentlighet och sekretess**
Lekmannarevisorerna granskade år 2016 offentlighet och sekretess. Vår uppföljande granskning visar att rekommendationerna är omhändertagna.

1.1 Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Grundläggande granskning	Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att stärka styrning, rapportering och uppföljning av dotterbolagen.
Förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenäten	Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att tydliggöra strategin för förnyelsen av fjärrvärmenätet.
Göteborgs Stads krisberedskap	Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att utifrån genomförda risk- och sårbarhetsanalyser upprätta och besluta om erforderliga handlings- och åtgärdsplaner. Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att stärka följsamheten mot stadens styrande dokument avseende

	uppföljning och rapportering av krisberedskapsarbetet.
Informationssäkerhet i samhällsviktiga system	<p>Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att åtgärda de brister och utvecklingsområden som framkommit i granskningen, för att säkerställa att det bedrivs ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete i enlighet med lag och regelverk.</p> <p>Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att åtgärda de brister och utvecklingsområden som konstaterats i granskningen, och som avser tekniska och organisatoriska åtgärder, för att säkerställa riskhanteringen i de samhällsviktiga systemen.</p> <p>Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen samt styrelsen för Göteborg Energi Nät AB att åtgärda de utvecklingsområden avseende säkerhetsåtgärder som konstaterats i granskningen.</p>
Styrning av investeringsprojekt (2020)	Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att omhänderta de brister som konstaterats i granskningen för att säkerställa en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av koncernens investeringsprojekt.
Upphandling och kostnadsstyrning av byggentreprenader (2020)	<p>Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att stärka styrningen av ÄTA-arbeten/fördyringar.</p> <p>Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att säkerställa att dokumentationen av bolagets entreprenadupphandlingar stärks.</p>

2 Granskning av verksamheten

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, flera fördjupningar samt uppföljning av tidigare års granskning.

2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att lekmannarevisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar exempelvis följande:

- följsamhet mot kommunallagen
- följsamhet mot aktiebolagslagen
- följsamhet mot bolagets ägardirektiv och bolagsordning
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot Göteborg Stad kommunfullmäktiges styrande dokument, särskilt:
 - kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
 - följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning

2.1.1 Iakttagelser

2.1.1.1 Ägarstyrning av dotterbolagen

Moderbolaget har fullmäktiges uppdrag att ansvara för ägarstyrningen i dotterbolagen i koncernen med utgångspunkt i, bland annat, fullmäktiges budget. Dotterbolagen ansvarar för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i fullmäktiges budget samt övriga styrande dokument.

Inom Göteborg Energi AB (GEAB) bemannas dotterbolagens styrelser av tjänstepersoner. Granskningen visar att ägardialogen mellan moderbolag och dotterbolag genomförs utan delaktighet från koncernstyrelsen. Ägardialogen som sker med dotterbolagen återrapporteras till koncernstyrelsen.

2.1.1.2 Planering och uppföljningsrapportering

Vår granskning visar att det i moderbolagets planering och uppföljningsrapportering finns referenser till kommunfullmäktiges budget. Det framgår dock inte tydligt i affärsplanerna för dotterbolagen, hur planeringen tar sin utgångspunkt i fullmäktiges mål och indikatorer. Det finns få referenser till fullmäktiges mål och indikatorer i dotterbolagens uppföljningsrapportering. Vår granskning visar att dotterbolagen genomför planering och uppföljningsrapportering utifrån sina respektive uppdrag.

2.1.1.3 Löpande rapportering

Vidare visar vår granskning att den löpande rapporteringen från dotterbolagen skiljer sig åt. Verkställande direktörens rapportering till respektive styrelse sker med muntlig föredragning vid varje bolags styrelsemöte och protokollförs kortfattat. I delar av koncernen finns en mer uttömmande skriftlig rapportering från verkställande direktör.

Granskningen visar också att publiceringen av handlingar på stadens hemsida delvis släpar och att omfattningen av den rapportering som publiceras varierar.

2.1.2 Tillräcklig kapacitet i elnätet

Göteborgs Stad står inför ett ökat behov av eleffekt och prognoser tyder på att behovet kommer att öka med närmare 100 procent de närmaste 10-15 åren. Lekmannarevisorerna har särskilt följt frågan om säkerställandet av tillräcklig kapacitet i elnätet.

Sammantaget ser vi att tillförseln till Göteborgs elnät av el från stamnätet och genom regionnätet, är den mest avgörande faktorn. De investeringar som behöver genomföras omfattas av regionnätet som är Vattenfalls ansvarsområde, förutom en inmatning som Ellevio ansvarar för.

Vi noterar att koncernledningen har bedrivit ett proaktivt arbete under året, bland annat genom att presentera förslag som belyser kapacitetsbehovet för näringsministern, och genom möten med Svenska Kraftnäts generaldirektör.

Kommunikation med kommunstyrelsen sker inom ramen för ägardialogen som Stadshus AB ansvarar för. Koncernstyrelsen har i samband med ägardialogen ombetts att ge en bild av verksamheternas framtida utveckling med eventuella konsekvenser med utgångspunkt i energiomställningen. Bland annat har koncernstyrelsen gett kompletterande och fördjupande information med anledning av bolagets kommunikation med olika målgrupper rörande elnätskapaciteten.

Avseende de åtgärder för ökad nätkapacitet som koncernen har rådighet över, har följande strategiska riktningar angetts: De egna investeringarna i elnätet ska öka med ca 25%. Satsningar ska genomföras på flexibla lösningar, för att på så

sätt frigöra effekt i elnätet. Prissignaler anges också som ett område att utveckla för att undvika lokala flaskhalsar. Det vill säga prissättningsmodeller som ger incitament att använda el då mer effekt finns tillgänglig. Därutöver anges också satsningar på lokal elproduktion.

Lekmannarevisorerna vill lyfta vikten av att arbetet med att säkerställa kapaciteten i elnätet prioriteras.

2.1.3 Bedömning

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning är att koncernstyrelsen i huvudsak har säkerställt en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat. Samtidigt visar granskningen på förbättringsområden.

Granskningen visar att planering och uppföljningsrapportering inom dotterbolagen endast delvis utgår från fullmäktiges budget och indikatorer. Det är svårt att följa hur fullmäktiges mål och indikatorer tas om hand i planering inom dotterbolagen. Det är också svårt att följa uppföljningen av fullmäktiges mål och indikatorer i dotterbolagen. Det blir därmed inte så tydligt hur dotterbolagens arbetar med de målsättningar som fullmäktige satt upp. Vår bedömning är att koncernstyrelsen bör stärka styrning och uppföljning av dotterbolagen med utgångspunkt i fullmäktiges budget.

Granskningen visar vidare att den löpande rapporteringen och omfattningen på den information som publiceras om dotterbolagens verksamhet, på stadens hemsida, varierar inom koncernen.

Vår bedömning är att det är viktigt ur ett transparensperspektiv, att kunna följa verksamheten inom dotterbolagen. Koncernstyrelsen bör säkerställa att det går att följa verksamheten genom den löpande rapporteringen inom dotterbolagen i rimlig omfattning, med hänsyn taget till att viss information kan omfattas av sekretess.

Vår bedömning är att ägarstyrningen av dotterbolagen bör säkerställa uppföljning ur fullmäktiges perspektiv, jämsides med uppföljning ur ett operativt perspektiv från moderbolagets sida.

Vi riktar därför följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att stärka styrning, rapportering och uppföljning av dotterbolagen.

2.2 Förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenäten

2.2.1 Utgångspunkter i granskningen

Lekmannarevisorerna har granskat förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenäten.

Syftet med vår granskning är att pröva ändamålsenligheten i arbetet med förnyelse och underhåll av el- och fjärrvärmenäten inom koncernen.

Granskningen har genomförts genom analys av dokument samt genom intervjuer med nyckelpersoner vid Göteborg Energi AB samt vid Göteborg Energi Nät AB.

Kriterier som har utgjort utgångspunkt i granskningen av förnyelse-och underhållsarbetet, förutom ellagen, är fullmäktiges ägardirektiv till bolagen, stadens regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning, samt stadens riktlinjer för intern styrning och kontroll.

Enligt ellagen (1997:857) ansvarar ett företag som bedriver nätverksamhet för att dess ledningsnät är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el.

Göteborg Energi står inför stora investeringar under de närmaste åren, samtidigt som det finns ett stort behov av förnyelse och underhåll avseende de befintliga anläggningarna i både fjärrvärmenätet och elnätet.

Det är viktigt med en god förnyelseplanering och strategiskt underhållsarbete av fjärrvärme- och elnäten ur flera aspekter. Det handlar exempelvis om att skapa förutsättningar för hög leveranssäkerhet, att upprätthålla en hög effektivitet i systemen ur ekonomisk synvinkel samt att överlag förvalta koncernens investeringar. Det finns också viktiga miljö- och arbetsmiljöaspekter i att förnya och underhålla näten på ett ändamålsenligt sätt.

2.2.2 Iakttagelser avseende förnyelse och underhåll av elnätet

Nätverksamheten bedrivs av Göteborg Energis dotterbolag GENAB som ansvarar för att uppfylla ellagens krav avseende ledningsnät och överföring av el.

Elnätsverksamheten är reglerad av Energimarknadsinspektionen (Ei). Ei beräknar intäktsramar för elnätsföretag. Intäktsramen reglerar möjlig avkastning på anläggningen, och syftar samtidigt till att säkerställa leveranssäkerhet genom att den ger incitament till förnyelse eller reinvesteringar av elnätet. Intäktsramen reglerar den tillåtna intäkten ett elnätsföretag får ta ut och denna baseras på

kapitalkostnader och löpande kostnader. Reinvesteringar och nya anläggningar ger ökade kapitalkostnader och innebär att ett nätföretag då får ta ut mer intäkter.

Under de närmaste åren är det gynnsamt att genomföra förnyelse. De närmaste 6–7 åren planeras stora reinvesteringar att genomföras i elnätet, främst av kablar och ledningar. Reinvesteringar i elnätet beräknas uppgå till cirka 300 mnkr per år de närmaste åren.

2.2.2.1 Organisation

Respektive förvaltningsansvarig för anläggningarna ansvarar för planering av förnyelse, och underhållsansvariga planerar underhållsinsatser i elnätet. Avdelningen för drift och underhåll genomför sedan underhållet och avdelningen för Projekt genomför reinvesteringar. Av granskningen framgår att ansvarsfördelningen uppfattas som tydlig överlag. Det sker ett nära samarbete mellan förvaltningsansvarig, underhållsansvarig och underhållsorganisationen.

2.2.2.2 Planering

Det finns dokumenterade riktlinjer för nätplanering och strategier för reinvestering och underhåll samt för investering i elnätet. En strategisk plan för elnätsverksamheten har tagits fram för 2020–2035 som ska uppdateras under 2022. Det framgår inte hur investeringsstrategin och strategin för underhåll och investeringar, och de finansiella planerna kopplas till den strategiska planen.

Planering och underhåll av elnätet sker med utgångspunkt i riskanalyser. Riskanalyserna utgör grund för prioritering av förnyelsen av anläggningen. Förutom de beräkningar som sker av förvaltningsansvarig, så samlas även information in om ledningsnätets status från underhållsorganisationen och de verksamhetssystem som används.

Planerna för de olika delarna av anläggningen aggregeras upp i koncernens övergripande finansiella planer. Investeringsplaner som omfattar reinvesteringar omfattar 3 år, 10 år och 25 år. Årets investeringar anges inom ramen för bolagets affärsplan.

GENAB ska genomföra ett utvecklingsarbete för att arbeta enligt ISO 55 000 Asset management/förvaltning av tillgångar. Det är ett ledningssystem som beskriver hur anskaffning, skötsel och avveckling av tillgångar ska ske i ett bolag. Även processbeskrivningar och framtagande av en förvaltningsstrategi kommer att ingå i arbetet.

2.2.2.3 Genomförande

När en reinvestering ska genomföras så ger planeringsavdelningen uppdrag till projektavdelningen. Projektledare tillsätts som därefter anlitar en projektör. Ett investeringsunderlag tas fram och beslutas och processen följs upp vid olika beslutspunkter. Ofta genomförs förnyelseprojekt i entreprenader.

Då det sker en intensiv stadsutveckling är det av vikt att det sker en god samverkan och samordning av insatser. Andra ledningsägare i staden kan komma att påverka reinvesteringstakten. Insatser för samverkan genomförs i koncernen.

Underhållsansvarig tar fram en underhållsplan som avdelningen för drift och underhåll utgår ifrån i genomförandet av underhållet. Förebyggande underhåll sker enligt en 10 års rullande plan och är till del lagstyrt och styrt av praxis i elbranschen och de riktlinjer som branschen tagit fram. Det finns också nedtecknade riktlinjer för hur underhåll ska genomföras. I nuläget finns få processbeskrivningar. Underhållsinsatser upphandlas också och/eller avropas från ramavtal.

Vid intervjuerna framgår att modellen för intäktsreglering skulle kunna innebära en risk för att bolaget i förtid ersätter anläggningar. Då även fullt fungerande anläggningar kan ha ett lågt reglermässigt värde, och därmed inte genererar intäkter.

2.2.2.4 Uppföljning

Förvaltningsansvarig tar fram en förvaltningsrapport. I denna sker uppföljning av elnätets anläggning. Förvaltningsrapporten omfattar en anläggningsbeskrivning som innehåller en värdering av befintlig anläggning, genomförda förändringar senaste året samt åldersanalys. I förvaltningsrapporten dokumenteras även riskanalysen och riskhanteringen. Förvaltningsrapporten innehåller även en åtgärdsplan. Det sker även en uppföljning av underhållsplanen.

Ekonomisk uppföljning sker av investerings- och reinvesteringsprojekt dels i en projektportfölj och i den aggregerade ekonomiska uppföljningen och genom lägesrapporter till koncernstyrelsen. Avseende underhåll så sker uppföljning av budget i förhållande till underhållsplanen varje månad.

I uppföljningen återfinns de målområden som anges i strategin för reinvestering och underhåll, men ingen specifik uppföljning har skett av de mätvärden eller faktorer som angetts i strategin. Dock används vissa mätvärden till del i årsredovisningen. Mätvärdena används i olika sammanhang som i förvaltningsrapporten och i målkortet som används för att kommunicera mellan vd och dotterbolagets styrelse. Dock sker begränsad kommunikation avseende måluppfyllelse och mätvärden till koncernstyrelsen.

2.2.2.5 Mått på leveranssäkerhet och jämförelser

Ett sätt att få en bild av elnätets status och hur väl en anläggning underhålls, är att analysera olika mått på leveranssäkerhet, som exempelvis avbrottsstatistik.

God leverans kvalitet enligt Energimarknadsinspektionens föreskrifter är färre än fyra avbrott per kund och år. SAIFI¹ mäter genomsnittligt antal oaviserade avbrott och SAIDI² är ett mått för genomsnittlig avbrottstid.

SAIDI och SAIFI år 2019³ illustreras i tabellen nedan för landets storstäder samt för GENAB.

	Stockholm	Malmö	Göteborg	GENAB
SAIDI ⁴	39,6 min	21,0 min	28,2 min	21,12 min
SAIFI	0,59	0,26	0,81	0,01

SAIDI följs upp i koncernens uppföljningsrapporter. Vid delåret 2021 uppgick SAIDI till 23,79 minuter.

2.2.3 Bedömning av underhåll och förnyelse av elnätet

Vi bedömer att arbetet med förnyelse och underhåll av elnätet i allt väsentligt är ändamålsenligt.

Lekmannarevisorerna bedömer att GENAB tagit fram strategier och mål för förnyelse och underhåll av elnätet. Riktlinjer och styrdokument knyter an till lagens krav på en effektiv och säker elöverföring på lång sikt.

Vi noterar att en långsiktig strategisk plan för nätverksamheten har tagits fram som ska uppdateras under 2022. En mer långsiktig planering är i linje med stadens styrdokument och hållbarhet i ett längre perspektiv. Vi bedömer dock att det inte är helt klarlagt hur de olika strategiska dokumenten relaterar till varandra och de finansiella planerna.

Ur ett hållbarhetsperspektiv noterar vi att intäktsregleringen medför en risk för att även fungerande anläggningar förnyas.

Lekmannarevisorerna bedömer att uppföljningen av strategin för reinvestering och underhåll utifrån målen behöver utvecklas. Det gäller främst att mätvärden analyseras på en övergripande nivå, och att återkoppling sker till koncernstyrelsen. Då det också finns en investeringsstrategi och en långsiktig strategisk plan så är det av vikt att samordna strategierna och uppföljningen för en tydlig styrning och uppföljning.

¹ System Average Interruption Frequency Index

² System Average Interruption Duration Index

³ Leveranssäkerhet i Sveriges elnät 2019 – Statistik och analys av elavbrott, Energimarknadsinspektionen Ei R2020:08

⁴ de längsta avbrottstiderna i landet var mellan 3 900 och 840 min/kund.⁴ Och de kortaste tiderna 6,6-13,2 min/kund.

Då utveckling pågår för att arbeta enligt ISO 55000 anser vi att det finns goda förutsättningar för att uppföljningen utvecklas. Likaså ger införandet av ledningssystemet förutsättningar för att olika strategidokument samordnas och att processer dokumenteras. Vi kommer att fortsätta att följa utvecklingen på området inom den årliga granskningen.

Vi bedömer att det sker ett aktivt arbete med förnyelse och underhåll av anläggningen. Planering och uppföljning inom ramen av förvaltningen av anläggningarna och avseende reinvesteringar och underhåll, sker på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt och med utgångspunkt i riskbedömningar. Rutiner och organisation finns för underhållet av anläggningen. Mätvärden på leveranssäkerhet indikerar också att anläggningen underhålls och förnyas på ett ändamålsenligt sätt. Samtidigt noterar vi att förnyelsearbete avseende äldre anläggningsdelar kvarstår, vilket kan komma att påverka leveranssäkerheten. Samverkan med andra aktörer i staden är av vikt för att kunna genomföra förnyelsen i önskad takt.

Koncernstyrelsens arbete med att säkerställa leveranssäkerheten i elnätet är ett område som lekmannarevisorerna kommer att fortsätta att följa.

2.2.4 lakttagelser för underhåll av fjärrvärmenätet

Vår granskning visar att bolaget har en organisation som arbetar systematiskt med planering, genomförande och uppföljning av underhållsåtgärder för fjärrvärmenätet. Arbetet utgår ifrån arbetsmiljöverkets föreskrifter för tryckbärande anordningar.

Bolagets arbete med underhållet planeras utifrån en riskvärdering per del av fjärrvärmenätet. En planering över rondering och kontroller samt underhållsåtgärder sker hos respektive anläggningsägare, i samförstånd med underhållsorganisationen. Det finns rutiner för arbetet men bolaget uppger att det delvis sker en översyn över rutinerna utifrån en omorganisation som genomförts.

Granskningen visar vidare att det sker uppföljning av att underhållsorganisationen genomfört rondering, åtgärder och kontroller utifrån den årliga planering som finns.

2.2.5 lakttagelser för förnyelsearbete av fjärrvärmenätet

Fjärrvärmenätet i Göteborg började utvecklas på 1950-talet. Nätet har äldre delar i centrala staden, där det först etablerades. Ju längre ut från stadskärnan nätet ligger, desto nyare är anläggningen.

Det framgår i granskningen att delar av nätet är i ett skede där förnyelse krävs utifrån livslängd och skick. GEAB har ett kraftigt ökande investeringsbehov i fjärrvärmenätet utifrån det under de kommande åren. Det sker samtidigt med den ökande stadsutveckling och energiomställningen som pågår.

Granskningen visar att bolaget arbetar aktivt med frågan gällande förnyelsen av fjärrvärmenätet i kombination med pågående förändringar inom energisystemet utifrån energiomställningen. Det pågår ett arbete med att, utöver affärsplanering och investeringsplanering, skapa en långsiktig planering. En styrelsebehandlad strategi för förnyelsen av fjärrvärmenätet har inte tagits fram. Ett informationsärende rörande en inriktning om ökad investeringstakt i fjärrvärmenätet har styrelsebehandlats. Bolaget arbetar också mot att utveckla sitt arbete utifrån ISO-standarden 55000 Asset management/förvaltning av tillgångar rörande tillgångsförvaltning.

Det framgår i granskningen att bolaget har en organisation som samarbetar med övriga aktörer inom stadsutvecklingen i staden.

2.2.6 Bedömning avseende förnyelse och underhåll av fjärrvärmenätet

Vår bedömning är att koncernen i stort har ett ändamålsenligt arbete med förnyelse och underhåll av fjärrvärmenätet.

Bolaget bedöms arbeta systematiskt med planering, genomförande och uppföljning av underhållsåtgärder. Planeringen av underhållsarbetet bygger på ett arbete med riskvärdering av fjärrvärmenätets delar. Bolaget bedöms ha ett fungerande arbetssätt för att kontrollera och dokumentera fjärrvärmenätet.

Riskvärderingen används också i arbetet med att bedöma vilka delar av nätet där förnyelse krävs. Det bedöms ske ett arbete med förnyelse av fjärrvärmenätet kontinuerligt inom koncernen. Vår granskning visar att planering för förnyelsen av fjärrvärmenätet är inne i ett intensivt skede och större investeringar planeras under kommande år.

Vår bedömning är att ett aktivt strategiskt arbete pågår med förnyelsen av fjärrvärmenätet i kombination med övriga pågående förändringar inom energisystemet. Vår bedömning är att det arbetet kan stärkas genom att ytterligare tydliggöra och dokumentera strategin för förnyelsen av fjärrvärmenätet.

Granskningen visar att det finns ett pågående arbete med att samordna sig med stadens övriga aktörer inom stadsutvecklingen. Vår bedömning är att det arbetet är av stor vikt och att det bör fortsätta, utifrån den omfattande förnyelse av fjärrvärmenätet som kommer att genomföras. Lekmannarevisorerna lämnar därför följande rekommendation

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att tydliggöra strategin för förnyelsen av fjärrvärmenätet.

2.3 Göteborgs Stads krisberedskap – Fördjupad granskning

2.3.1 Utgångspunkter i granskningen

Stadsrevisionen har granskat krisberedskap i Göteborgs Stad. Granskningen omfattar grundskolenämnden, Got Event AB, Familjebostäder i Göteborg AB och Göteborg Energi AB. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden och styrelserna har en ändamålsenlig krisberedskap samt om de har förutsättningar för en ändamålsenlig krishantering. Med ändamålsenlig krisberedskap och krishantering avses att nämnd och styrelser vidtagit för den egna organisationen lämpliga åtgärder utifrån kraven i stadens styrande dokument på området krisberedskap.

2.3.2 Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att verksamheten till övervägande del har genomfört risk- och sårbarhetsanalyser i enlighet med stadens instruktioner och att krisledningsplaner finns upprättade. Däremot saknas de handlings- och åtgärdsplaner som ska tas fram utifrån de risk- och sårbarhetsanalyser som har gjorts. Ytterligare en brist i hanteringen av dessa viktiga dokument är att styrelsen för Göteborg Energi AB inte har informerats om det arbete som bedrivits. Stadsrevisionens bedömning är att verksamheten behöver stärka sin återrapportering för att kunna anses ha en tillräcklig intern styrning och kontroll.

Stadsrevisionen bedömer att bolaget i huvudsak har en ändamålsenlig krisledningsorganisation.

Vidare är det stadsrevisionens bedömning att verksamheten har ändamålsenliga rutiner för att utbilda och öva sina krisledningsorganisationer även om vi noterat vissa brister.

Granskningen visar slutligen att bolaget brister i uppföljningen och rapporteringen av sitt krisberedskapsarbete. Vår bedömning är att bolaget saknar en systematisk uppföljning och rapportering av krisberedskapsarbetet.

Vi lämnar därför följande rekommendationer:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att utifrån genomförda risk- och sårbarhetsanalyser upprätta och besluta om erforderliga handlings- och åtgärdsplaner.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att stärka följsamheten mot stadens styrande dokument avseende uppföljning och rapportering av krisberedskapsarbetet.

2.4 Informationssäkerhet i samhällsviktiga system - Fördjupad granskning

2.4.1 Utgångspunkter i granskningen

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av informationssäkerheten i samhällsviktiga system. Syftet med granskningen har varit att bedöma om de granskade nämnderna och styrelserna har säkerställt att informationssäkerhetsarbetet avseende samhällsviktiga system är ändamålsenligt.

Granskningen har omfattat Göteborg Energi AB med dotterbolagen Göteborg Energi Nät AB och Göteborg Energi Gothnet AB, Göteborgs Hamn AB, Göteborgs kretslopp och vattennämnd och Göteborgs trafiknämnd.

Granskningen i sin helhet framgår av revisionsrapporten *Informationssäkerhet i samhällsviktiga system*, som beslutades 14 december 2021. Rapporten har översänts till koncernstyrelsen för yttrande. Nedan redogörs översiktligt för de huvudsakliga iakttagelser och bedömningar som avser Göteborg Energi AB med dotterbolag.

2.4.2 Iakttagelser

Ny lagstiftning innebär stärkta krav på informationssäkerheten i samhällsviktiga system.

Av granskningen framgår att Göteborg Energi har genomfört en analys av vilka lagrum som är tillämpliga på koncernens system samt anmält sig som leverantör av samhällsviktiga tjänster till MSB i enlighet med lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (LIS).

Enligt LIS ska ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete bedrivas. Det ska finnas ett ledningssystem för informationssäkerhet som utgår från etablerad standard.

Göteborg Energi utgår från ISO standard i sitt informationssäkerhetsarbete och Gothnet är certifierat enligt ISO 27000. Ansvar har fördelats för informationssäkerhetsarbetet. En strategi för informations- och it-säkerhet 2021-2023 har tagits fram. Koncernen har även upprättat anvisningar och har delvis dokumenterade arbetssätt.

Utvärderingar av informationssäkerhetsarbetet har skett sparsamt och inte på ett systematiskt sätt. Uppföljning av säkerhetsnivån och en formaliserad process för åiterrapportering till styrelsen har inte införts.

Av granskningen framgår att utbildningar i informationssäkerhet genomförs vid Göteborg Energi, bland annat vid introduktion av nya medarbetare.

Göteborg Energi genomför slumpmässiga kontroller för att säkerställa att regelverk och rutiner efterlevs. Även sårbarhets- och penetrationstester genomförs.

Göteborg Energi uppger att kontrollen av att externa parter uppfyller kraven på informationssäkerhet är begränsad, men att stickprovskontroller genomförs av leveransers av tjänster.

Göteborg Energi har upprättat en förteckning över system och systemberoenden. Förteckningar över nätverk anges till del vara bristfälliga. Göteborg Energi har genomfört och dokumenterat informationsklassificeringen. Dock har inte Göteborg Energi genomfört klassificeringen av kommungemensamma system.

Risikanalyser relaterad till informationssäkerhet har inte genomförts på en övergripande nivå. För det system som ingått i granskningen genomförs dock riskanalyser årligen. Riskanalyser genomförs även årligen för Gothnets system.

För att hantera identifierade risker så ska tekniska och organisatoriska åtgärder vidtas.

Göteborg Energi har genomfört åtgärder för att separera nätverk och logiskt segmentera system. Göteborg Energi uppger att fjärråtkomst har begränsats genom olika åtgärder. Tvåfaktorsautentisering används vid fjärruppkoppling och användarunika inloggningsuppgifter används.

Göteborg Energi är anmänt till MSB:s incidentrapporteringssystem men har ännu inte interna regler och arbetssätt för att identifiera om en incident uppfyller kriterierna för att vara rapporteringspliktig. I viss mån finns regler och arbetssätt för att upptäcka och vidta åtgärder för att minimera konsekvenser av incidenter.

Göteborg Energi uppger att det finns kontinuitetsplaner för delar av de system som är utkontrakterade. Enligt koncernen kommer förbättringsaktiviteter påbörjas avseende regler och arbetssätt inom kontinuitetshanteringen.

För de system som är samhällsviktiga och säkerhetskänsliga ska säkerhetsskyddslagen tillämpas.

Säkerhetsskyddsanalyser och säkerhetsskyddsplan har upprättats i koncernen, dock omfattar inte planen informationssäkerhet.

Göteborg Energi uppger att kontinuerlig uppföljning av behörigheter genomförs. Av granskningen framgår att åtgärder i allt väsentligt genomförts avseende autentisering. Införande av en zonmodell pågår för att stärka

kommunikationssäkerheten. Information i systemen har delvis säkerhetsskyddsklassificerats. För det granskade systemet har dock klassificeringen genomförts. Göteborg Energi uppger att bolaget följer säkerhetsskyddslagens krav på tecknande av säkerhetsskyddsavtal vid upphandling och ingående av avtal för system eller andra tjänster. Beträffande säkerhetsskyddsupphandling uppger bolaget att det delvis genomförts och är under införande. Koncernen har en rutin för säkerhetsprövning.

2.4.3 Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att Göteborg Energi har genomfört analyser avseende tillämpningen av lagrum och i enlighet med lagen om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster anmält sig som leverantör av samhällsviktiga tjänster.

Stadsrevisionen bedömer att Göteborg Energis informationssäkerhetsarbete inte är helt tillräckligt. Ledningssystemet behöver utvecklas.

En strategi har tagits fram för informationssäkerhet vilket är positivt. Utvärderingen av informationssäkerhetsarbetet bör systematiseras och bolaget behöver formalisera avrapporteringen och uppföljningen av säkerhetsnivån till ledningen och styrelsen.

Arbete med riskanalyser och åtgärdsplaner relaterade till informationssäkerhet behöver förbättras. Informationsklassificering har genomförts. Klassificering ska dock även omfatta kommungemensamma tjänster.

Stadsrevisionen noterar att koncernen har genomfört flera förbättringar under de senaste åren, som stärker informationssäkerheten. Stadsrevisionen ser även positivt på att Gothnet genomfört certifieringsprocessen enligt ISO 27000.

Stadsrevisionen bedömer att de tekniska och organisatoriska åtgärderna som Göteborg Energi genomfört inte är helt tillräckliga. Bolaget bör fortsätta att arbeta med åtgärderna avseende segmentering och fjärruppkoppling med utgångspunkt i riskanalys och informationsklassificering.

Stadsrevisionen bedömer att Göteborg Energi kan utveckla sin uppföljning av leverantörer avseende informationssäkerhet.

Stadsrevisionen bedömer att Göteborg Energis kontinuitetsplanering inte är helt tillräcklig. Bolaget behöver utveckla rutiner och arbetssätt för kontinuitetshantering och för incidenthantering.

Vi kan konstatera Göteborg Energi och GENAB i allt väsentligt uppvisar följsamhet mot säkerhetsskyddslagen och tillhörande förordning.

Stadsrevisionen bedömer att säkerhetsåtgärder överlag har genomförts för den samhällsviktiga verksamhet som också bedöms vara säkerhetskänslig. Vissa områden behöver dock utvecklas. Förslag på förbättringar har kommunicerats

vid avstämningen av granskningen. I detta sammanhang vill vi lyfta att det behövs ett ökat fokus på upprättandet av säkerhetsskyddsavtal och att lagstiftningen nu skärpts ytterligare på området.

Till följd av våra bedömningar lämnar vi följande rekommendationer:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att åtgärda de brister och utvecklingsområden som framkommit i granskningen, för att säkerställa att det bedrivs ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete i enlighet med lag och regelverk.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att åtgärda de brister och utvecklingsområden som konstaterats i granskningen, och som avser tekniska och organisatoriska åtgärder, för att säkerställa riskhanteringen i de samhällsviktiga systemen.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen samt styrelsen för Göteborg Energi Nät AB att åtgärda de utvecklingsområden avseende säkerhetsåtgärder som konstaterats i granskningen.

2.5 Uppföljning av styrning av investeringsprojekt

Lekmannarevisorerna granskade år 2020 koncernens styrning av investeringsprojekt. Granskningen ledde till att vi riktade följande rekommendation till koncernstyrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att omhänderta de brister som konstaterats i granskningen för att säkerställa en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av koncernens investeringsprojekt.

Lekmannarevisorerna har följt upp rekommendationen genom att ställa frågor till koncernen om vilka åtgärder som vidtagits avseende styrningen av investeringsprojekt.

2.5.1 Iakttagelser

Av föregående års granskning framgick att koncernstyrelsen i huvudsak säkerställde en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av investeringsprojekt. Lekmannarevisorerna bedömde dock att det fanns områden att utveckla. Koncernens projektmodell bedömdes ännu inte ha implementerats i hela organisationen. Vidare saknades ett sammanhållet systemstöd för projektstyrning och lekmannarevisorerna bedömde att begreppet avvikelshantering behövde utvecklas i projektmodellen.

Av granskningen framgick också att tillvägagångssätt för att konkret hantera risker för oegentligheter eller närståenderelationer vid projektens uppstart kunde utvecklas. Vidare skedde ingen systematisk sammanställning eller vidarehantering av resultaten och erfarenheterna från projektarbetet.

Av koncernens yttrande framgår att förvaltningsfunktionen skulle göra en översyn för att säkerställa att alla verksamhetsområden tillämpar projektmodellen. Uppföljningen visar att översynen inte genomförts men att andra åtgärder vidtagits till följd av rekommendationen. En utvecklingsledare och en projektcontroller har i uppdrag att kartlägga, utveckla och implementera lekmannarevisorernas rekommendationer.

Ett pilotprojekt har genomförts och projektstödsverktyget Antura är under införande och beräknas ha implementerats i juni 2022. Rutiner för projektstöd är under utveckling.

Avseende avvikelshantering, så hänvisas till mallen ”ändringsförfrågan” samt nya anvisningar avseende ÄTA-arbeten som har tagits fram och som ska fastställas. Begreppet avvikelse har dock inte utvecklats i projektmodellen.

En ny anvisning för att säkerställa att jäv inte förekommer i projekten är på remiss till ledningsgruppen inom Planering och Projekt. Bland annat innehåller anvisningen förslag om att ha en punkt i startmötesprotokollen för att säkerställa att inga oegentligheter och närstående relationer finns innan projektstart.

Teknik och entreprenadmöten har införts för projektledarna där erfarenheter delas inom gruppen. Ingen systematisk sammanställning eller analys av resultaten från utvärderingar genomförs dock. Avdelningen Projekt och Planera vidareutvecklar i nuläget en slutrapport för att möjliggöra systematisk analys för framtida kompetensåterföring.

2.5.2 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att åtgärder har vidtagits till följd av rekommendationen, men att det kvarstår områden där ytterligare utveckling behöver ske. Rekommendationen kvarstår.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att omhänderta de brister som konstaterats i granskningen för att säkerställa en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av koncernens investeringsprojekt.

2.6 Uppföljning av upphandling och kostnadsstyrning av byggentreprenader

Lekmannarevisorerna genomförde år 2020 en granskning av koncernens upphandling och kostnadsstyrning av byggentreprenader. Granskningen ledde till att vi riktade följande rekommendationer till koncernstyrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att säkerställa att dokumentationen av bolagets entreprenadupphandlingar stärks.

Lekmannarevisorernas rekommenderar koncernstyrelsen att stärka styrningen av ÄTA-arbeten/fördyringar.

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom att ställa frågor avseende utvecklingen av koncernens arbete med att stärka arbetet med ÄTA-arbeten samt dokumentationen av entreprenadupphandlingar.

2.6.1 Iakttagelser

I 2020 års granskning av upphandling och kostnadsstyrning av byggentreprenader konstaterade lekmannarevisorerna att bolaget behövde stärka dokumentationen av de kontroller av kvalificeringskrav som görs. Vidare visade granskningen att bolaget behövde tydliggöra dokumentationen av hur, och på vilka grunder, kvalitet har bedömts och poäng tilldelats vid utvärderingen av anbud.

Inom avdelningen Planera och Projekt har ett arbete med att stärka dokumentationen av entreprenadupphandlingar påbörjats under hösten. Inköps- och upphandlingsavdelningen har tagit fram en mall för tilldelningsbeslut. I mallen ska upphandlare redogöra för de olika stegen i upphandlingarna, målsättningar och antal anbud som inkommit.

Vad gäller bolagets hantering av ÄTA-arbeten ansåg lekmannarevisorerna att styrelsen bör överväga att besluta om en anvisning som beskriver hur ÄTA-arbeten ska hanteras i bolaget.

Av yttrandet till redogörelsen framgick att bolaget avsåg ta fram anvisningar för ÄTA-arbeten som skulle omfatta hur dessa ska hanteras och att ÄTA-arbeten ska hållas separerade från arbeten som omfattas av det upphandlade eller avropade uppdraget. Av uppföljningen framgår att en första version av en anvisning för hantering av ÄTA-arbeten har tagits fram och är på intern remiss. Anvisningen bedöms kunna implementeras under 2022.

2.6.2 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att koncernen har vidtagit åtgärder för att omhänderta rekommendationerna, men att arbete återstår för att rekommendationerna ska anses som omhändertagna.

Rekommendationerna kvarstår:

Lekmannarevisorernas rekommenderar koncernstyrelsen att stärka styrningen av ÄTA-arbeten/fördyringar.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att säkerställa att dokumentationen av bolagets entreprenadupphandlingar stärks.

2.7 Uppföljning av personsäkerhet

Lekmannarevisorerna granskade år 2019 personsäkerhet i koncernen.

Granskningen ledde till att vi riktade följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att omhänderta konstaterade brister och säkerställa efterlevnaden av regelverk och riktlinjer avseende risker för våld och hot om våld.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom att ställa frågor avseende vilka åtgärder som vidtagits till följd av rekommendationen.

2.7.1 lakttagelser

I 2020 års uppföljande granskning framkom att ett arbete genomförts för att säkerställa efterlevnad av regelverk och riktlinjer avseende risker för våld och hot om våld. Det saknades dock systematik i att utreda var risk för våld och hot förekommer. I årets uppföljning framkommer att bolaget i sitt systematiska arbetsmiljöarbete med personliga checklistor och händelserapportering samt organisatoriska och sociala arbetsmiljöronder, kartlägger var i organisationen risk för hot och våld förekommer.

2.7.2 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att koncernstyrelsen har vidtagit åtgärder för att säkerställa efterlevnad av regelverk och riktlinjer avseende risker för våld och hot om våld. Rekommendationen kvarstår därmed inte.

2.8 Uppföljning av inköp och upphandling

Lekmannarevisorerna genomförde en granskning av koncernens interna kontroll av inköp- och upphandling år 2019. Granskningen ledde till att vi riktade en rekommendation till styrelsen.

I 2020 års granskning följde vi upp vilka åtgärder som koncernstyrelsen hade vidtagit med anledning av rekommendationerna. Lekmannarevisorerna bedömde att rekommendationen kvarstod:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att omhänderta de brister som har identifierats i granskningen samt att säkerställa att upphandlingar hanteras enligt lagstiftning och stadens riktlinjer och att den interna kontrollen av direktupphandlingar stärks.

Vi har i år följt upp denna rekommendation genom att ställa frågor avseende utvecklingen av koncernens interna kontroll inom inköp- och upphandling.

2.8.1 lakttagelser

I uppföljningen år 2020 konstaterade lekmannarevisorerna att arbete enligt framtagen handlingsplan återstod att genomföra under 2021. Bland annat avsåg detta ytterligare arbete med ledningssystemet för inköp- och upphandling och införandet av analysstöd och kontroller.

I årets uppföljning noterar vi att arbetet med de olika delprocesserna i ledningssystemet har fortsatt, med inriktning på processen för direktupphandling. Ett verktyg har implementerats som ger bättre förutsättningar för att genomföra analyser. En controller har tillsatts som ansvarar för att arbeta med analyser och kontroller.

Koncernens inköps- och upphandlingsfunktion arbetar utifrån en framtagen upphandlingsplan och i dialog med en inköpsgrupp som är sammansatt av nyckelpersoner i upphandlande verksamheter.

2.8.2 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att det skett en utveckling av bolagets styrning och interna kontroll inom inköp- och upphandlingsområdet i enlighet med vår rekommendation. Samtidigt vill vi lyfta att arbetet med förbättringen av ledningssystemet och den interna kontrollen avseende inköp och upphandling behöver fortsätta.

Rekommendationen bedöms som omhändertagen.

2.9 Uppföljning av uppförandekod och etiska riktlinjer

Lekmannarevisorerna granskade år 2018 koncernens uppförandekod och etiska riktlinjer. Granskningen ledde till att vi riktade följande rekommendation till koncernstyrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att säkerställa en regelbunden och systematisk uppföljning av efterlevnaden av uppförandekoden och de etiska riktlinjerna.

Rekommendationen kvarstod efter föregående års uppföljande granskning. Vi har i år följt upp rekommendationen.

2.9.1 Iakttagelser

Granskningen 2018 visade att det pågick ett compliance-arbete⁵ inom koncernen. Lekmannarevisorernas granskning 2019 visade att koncernen hade etablerat en compliance-funktion som ska arbeta med frågorna och som ska implementera compliance-arbetet under år 2020.

⁵ Compliance handlar om hur ett företag systematiskt arbetar med att implementera lagar och regler i organisationen, säkerställer en god kännedom om regelverket, säkerställer ett stöd för organisationen i situationer då osäkerhet uppstår om tillämpning eller tolkning, kartlägger risker för avvikelser, följer upp och utvärderar efterlevnaden genom god internkontroll samt vidtar åtgärder vid avvikelser (ur koncernens folder).

Vidare framkom i granskningen att utbildningar kring uppförandekod och riktlinjer sker för såväl medarbetare som styrelse. Därutöver tas styrdokumenterna upp på arbetsplatsträffar och enligt uppgift från koncernen sker emellanåt uppföljning av att uppförandekoden fångats upp på träffarna. Däremot hade koncernen ännu inte tagit fram en modell för hur en systematisk uppföljning av efterlevnad ska kunna genomföras.

Uppföljningen av rekommendationen år 2021 visar att bolaget tagit fram en modell för systematisk uppföljning av efterlevnaden av uppförandekoden och de etiska riktlinjerna. Bolaget har inlett arbetet med att genomföra årlig uppföljning mellan medarbetare och chef, kring uppförandekoden och de etiska riktlinjerna.

2.9.2 Bedömning

Vår uppföljning visar att bolaget tagit fram en modell för systematisk efterlevnad av uppförandekoden och de etiska riktlinjerna, samt inlett arbetet med att tillämpa metodiken. Vår bedömning är därmed att rekommendationen inte kvarstår.

2.10 Uppföljning av offentlighet och sekretess

Lekmannarevisorerna granskade 2016 offentlighet och sekretess inom koncernen. Granskningen resulterade i att vi riktade tre rekommendationer till koncernstyrelsen.

I 2018, 2019 och 2020 års granskning följde vi upp vilka åtgärder som koncernstyrelsen hade vidtagit med anledning av rekommendationerna. Lekmannarevisorerna bedömde under båda granskningsåren att följande rekommendationer kvarstod:

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att se till att det finns dokumenterade rutiner för hur den personliga e-posten ska hanteras under planerad och oplanerad frånvaro så att inkomna handlingar omhändertas i enlighet med gällande regelverk.

Lekmannarevisorerna rekommenderar koncernstyrelsen att se till att fullmakter eller annan skriftlig överenskommelse upprättas vid planerad eller oplanerad frånvaro så att inkommande handlingar via personadresserad post omhändertas i enlighet med gällande regelverk.

I år har vi följt upp rekommendationerna genom frågor till koncernen.

2.10.1 Iakttagelser

Koncernbolaget anger i sitt yttrande till revisionen att rutiner kommer att implementeras för att hantera den personliga e-posten och för upprättande av

skriftlig överenskommelse vid planerad eller oplanerad frånvaro så att inkomna handlingar omhändertas i enlighet med gällande regelverk.

Vid vår uppföljande granskning framkommer att en rutin för hantering av e-post tagits fram och beslutats. Bolaget anger att en rutin för hantering av inkommande personadresserad post inte finns framtagen, då det förekommer i mycket liten omfattning. Bolaget undersöker lämpligt arbetssätt för att kunna medge öppnande av personadresserad post.

2.10.2 Bedömning

Granskningen visar att en rutin för hantering av e-post har beslutats och att arbete pågår för att hantera personadresserad post. Vår bedömning är att implementeringen av hantera e-post och personadresserad post i enlighet med gällande regelverk nu bör fortsätta. Rekommendationerna bedöms som omhändertagna.

3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer i kommunen. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

4 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser förbättringsområden i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolagsstyrelsen har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen